

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง ประจำปีการศึกษา 1/2555 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า สิ่งที่จะสร้างความพึงพอใจแก่นักศึกษา โดยศึกษาจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต่องานวิจัยนี้ และได้นำเสนอ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ความหมายของความพึงพอใจ
2. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
3. การจัดการเรียนการสอน
4. วิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของความพึงพอใจ

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง คณะผู้วิจัยทำการศึกษามาจากทฤษฎีความพึงพอใจหรือความพอใจตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Satisfaction” โดยศึกษาความหมายของคำว่าความพึงพอใจ นั้นกล่าวได้ว่าความพึงพอใจเป็นสิ่งที่อยู่ในตัวมนุษย์ทุก ๆ คนต่อสิ่งที่มาส่งผลกระทบต่อทางจิตใจให้เกิดความชอบ เกลียด โดยมีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้มาก เช่น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิต (2542. หน้า 793) พึงพอใจ หมายถึง รัก ชอบใจ พึงใจหมายถึง พอใจ ชอบใจ

มัลลิกา ต้นสอน (2544. หน้า 194) กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึงความยินดีและเต็มใจ ซึ่งบุคคลจะทุ่มเทความพยายาม เพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมาย บุคคลที่มีแรงจูงใจจะแสดงออกมาในการแสดงพฤติกรรมด้วยความกระตือรือร้น มีทิศทางที่เด่นชัด และไม่ย่อท้อเมื่อเผชิญอุปสรรคหรือปัญหา ซึ่งเราสามารถกล่าวได้ว่า บุคคลที่มีการจูงใจจะมีลักษณะดังนี้ มีเป้าหมายในการแสดงออก มีพลังในการแสดงออก มีความพยายามในการแสดงออก

ฟ้ามุ่ย สุภณศิลป์ (2548. หน้า 3) กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกที่ดีหรือทัศนคติที่ดีของบุคคลซึ่งมักเกิดจากการได้รับการตอบสนองตามที่ตนต้องการ ก็จะเกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้นตรงกันข้ามหากความต้องการของตนไม่ได้รับการตอบสนอง ความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

ยงยุทธ พุพงษ์ศิริพันธ์ และคณะ (2547. หน้า 82) กล่าวว่า ความพึงพอใจ (Satisfaction) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่แสดงความยินดีหรือผิดหวังอันเป็นผลมาจากการเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้สินค้าหรือบริการกับความคาดหวัง

ไชยวัฒน์ ชาญปริชารัตน์ (2543. หน้า 50) กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติในทางบวก คือ รู้สึกชอบ รัก พอใจ หรือ เจตคติที่ดีต่องาน ซึ่งเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งด้านวัตถุ และด้านจิตใจเป็นความรู้สึกที่มีความสุข เมื่อได้รับความสำเร็จตามความต้องการหรือแรงจูงใจ

สมพบ อุกประโคน (2544 หน้า. 24) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึก และเจตคติของบุคคลอื่นเนื่องจากสิ่งเร้าและแรงจูงใจ ซึ่งจะปรากฏออกมาทางพฤติกรรมและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของบุคคล

ปรีชา หมั่นคง (2547. หน้า 12) กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึงความประทับใจของแต่ละบุคคลที่ได้สัมผัสหรือมีประสบการณ์กับสิ่งนั้น ๆ แล้วผลปรากฏออกมาทั้งทางบวกและทางลบ

สุบันโย จินารงค์ (2548. หน้า 10) กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลนั้นได้รับการตอบสนอง หรือบรรลุจุดหมายในระดัหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้นหากความต้องการหรือ จุดมุ่งหมายนั้น ไม่ได้รับการตอบสนอง ในขณะที่รากฐานของความพึงพอใจของมนุษย์จะเกิดขึ้นเมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองในความต้องการ หรือความคาดหวังของตนเอง ซึ่งความต้องการหรือความคาดหวังดังกล่าวจะแตกต่างกันในแต่ละบุคคล

นวรรตน์ วิทยาคม (2550. หน้า 14) กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้ ค่านิยม และประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับและจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการให้แก่บุคคลนั้นได้เป็นความรู้สึกมีความสุข เมื่อเราได้รับผลสำเร็จตามจุดหมาย ซึ่งระดับความพึงพอใจของแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกัน ความพึงพอใจเป็นเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก จากสิ่งเร้าและจูงใจ ซึ่งแสดงทางพฤติกรรม ในลักษณะของความชอบ และไม่ชอบ ที่จะเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

สุนิดา เกิดหนูวงศ์ (2550. หน้า 10) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่เป็นความสุขของบุคคลและเป็นความรู้สึกที่ดีหรือเป็นความรู้สึกในทางบวก เกิดขึ้นเมื่อความต้องการของเขาได้รับการตอบสนอง ไม่ว่าจะเป็ความต้องการทางด้านร่างกายหรือจิตใจ ทั้งนี้เมื่อบุคคลมีความพึงพอใจแล้วก็จะมีการแสดงออกมาทางพฤติกรรมให้รับทราบได้

กนกรส วงษ์เล็ก (2551. หน้า 7) กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึงความชอบใจ พอใจต่อสิ่งนั้นๆ หรือกิจกรรมนั้นๆ หรือเป็นอารมณ์ของความรู้สึกที่มีความสุขร่าเริงอย่างมาก เป็นความสำเร็จ หรือความสุขสดชื่นที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับผลการตอบสนองตามที่ต้องการ ไม่ว่าจะเป็ความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยความพึงใจที่เกิดขึ้นหลังการได้รับบริการเป็นความพึงพอใจในด้านความสะดวกที่ได้รับ ด้านตัวเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการด้านคุณภาพของบริการที่ได้รับ ด้านระยะเวลาในการดำเนินการ และด้านข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ

ชลดา ปานสง (2551. หน้า 41) กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกที่ดีหรือทัศนคติในทางที่ดีของบุคคลซึ่งมักเกิดจากการได้รับการตอบสนองตามที่ตนเองต้องการก็จะเกิดความรู้สึกที่ดีในสิ่งนั้น ตรงกันข้ามหากความต้องการที่ตนไม่ได้รับการสนองตอบความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

เดวิส (Devis อ้างถึงใน กรชกร ชวติ. 2544) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังกับผลประโยชน์ที่ได้รับ

Victor H.Vroom (1964. P. 328) กล่าวว่า ทักษะคติและความพึงพอใจในสิ่งหนึ่งสามารถใช้แทนกันได้ เพราะทั้งสองคำนี้ หมายถึง ผลที่ได้จากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้น ทักษะคติด้านบวกจะแสดงให้เห็นสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้น และทักษะคติด้านลบจะแสดงให้เห็นสภาพความไม่พึงพอใจ

จากความหมายของความพึงพอใจที่คณะผู้วิจัยได้รวบรวมมาพอสรุปรวมกันได้ว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ทุก ๆ คนต่อสิ่งที่มาส่งผลกระทบต่อทางด้านจิตใจให้เกิดความชอบในกิจกรรมนั้น ๆ และได้รับการตอบสนองตามความต้องการของตนหรือไม่ในระดับใดโดยมีการแสดงออกทางด้านอารมณ์ความรู้สึกเช่น ความพอใจ ความชอบ ความสบายใจ การมีความสุขที่ได้รับความคิดเห็นสมปรารถนาตามความต้องการที่จะเป็นซึ่งจะแสดงออกมาทางพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป

สรุปได้ว่าความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกในทางบวกหรือทัศนคติในทางที่ดีต่อสิ่งที่ได้รับเช่นความชอบใจ พอใจ ความสบายใจ หรือเป็นอารมณ์ของความรู้สึกที่มีความสุขร่าเริงอย่างมากจากสิ่งที่ได้รับ สมปรารถนาตามความต้องการที่จะเป็น

1. การวัดความพึงพอใจ

ภณิดา ซัยปัญญา (2541) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดความพึงพอใจนั้น สามารถทำได้หลายวิธีดังต่อไปนี้

1. การใช้แบบสอบถาม โดยผู้ออกแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบความคิดเห็นซึ่งสามารถกระทำได้ในลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามความพอใจในด้านต่าง ๆ
2. การสัมภาษณ์เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจทางตรง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจึงจะได้ข้อมูลที่เป็นจริง
3. การสังเกตเป็นวิธีวัดความพึงพอใจโดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมายไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูดจา กริยา ท่าทาง วิธีนี้ต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจัง และสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

ทฤษฎีสำหรับการสร้างความพึงพอใจ

ทฤษฎีสำหรับการสร้างความพึงพอใจมีผู้นำมาใช้หลายทฤษฎีขึ้นอยู่กับผู้นำในแต่ละแห่งจะนำมาใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ แต่ที่ถือว่าเป็นทฤษฎีพื้นฐานและมีการกล่าวขวัญกันอย่างแพร่หลายคือ ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการเหมือนกัน แต่ความต้องการนั้นเป็นลำดับขั้น ดังนี้ (Maslow. 1970)

- 1) มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอและไม่มีที่สิ้นสุด ขณะที่ความต้องการสิ่งใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเกิดขึ้นอีกไม่มีวันสิ้นสุด

2) ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่ใช่สิ่งจูงใจสำหรับพฤติกรรมอื่นต่อไป
 ต้องการที่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม

3) ความต้องการของมนุษย์จะเรียงลำดับขั้นตามลำดับความสำคัญ คือ เมื่อได้รับการ
 ตอบสนองในระดับต่ำแล้ว ความต้องการในระดับสูงขึ้นไปจะได้รับการเรียกร้องให้มีการตอบสนอง ซึ่ง
 มี 5 ขั้นดังนี้

ก. ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการเบื้องต้น
 เพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น อาหาร น้ำ อากาศ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ความต้องการทางเพศ
 ความต้องการทางด้านร่างกายจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนก็ต่อเมื่อยังไม่ได้รับการตอบสนอง

ข. ความต้องการด้านความปลอดภัยหรือความมั่นคง (Security of Safety Needs)
 ถ้าความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองตามสมควรแล้ว จะทำให้มีความต้องการขั้นสูง
 ต่อไป คือ ความรู้สึกที่ต้องการความปลอดภัยหรือความมั่นคงในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งรวมถึง
 ความก้าวหน้าและความอุ่นใจ

ค. ความต้องการทางสังคม (Social or Belonging Needs) หลังจากที่ได้รับการ
 ตอบสนองใน 2 ขั้นแล้ว จะมีความต้องการสูงขึ้นไปอีก เป็นความต้องการทางสังคมเป็นความต้องการ
 ที่จะเข้าร่วมและได้รับการยอมรับในสังคม ความเป็นมิตรและความรักจากเพื่อน

ง. ความต้องการที่จะได้รับการยอมรับนับถือ (Esteem Needs) เป็นความต้องการ
 ให้คนอื่นยกย่อง ให้เกียรติ และเห็นความสำคัญของตนเอง อยากเด่นในสังคม รวมถึงความสำเร็จ
 ความรู้ ความสามารถ ความเป็นอิสระและเสรีภาพ

จ. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self Actualization) เป็นความต้องการระดับ
 สูงสุดของมนุษย์ ส่วนมากจะเป็นการอยากจะได้ตามความคิดของตน หรือต้องการจะเป็นมากกว่าที่
 ตัวเองเป็นอยู่ในขณะนั้น

ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ สรุปว่า ความต้องการทั้ง 5 ขั้นของ
 มนุษย์มีความสำคัญไม่เท่ากัน การจูงใจตามทฤษฎีนี้จะต้องพยายามตอบสนองความต้องการของ
 มนุษย์ซึ่งมีความแตกต่างกันไป และความต้องการในแต่ละขั้นจะมีความสำคัญแก่บุคคลมากน้อย
 เพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความพึงพอใจที่ได้รับจากการตอบสนองตามความต้องการในลำดับนั้นๆ

ทฤษฎีความคาดหวังของรูม (Vroom's Expectancy theory) Victor H.Vroom.
 (1964) ได้ทฤษฎีมาจากพัฒนาสมมติฐานที่ว่า ก่อนที่บุคคลจะถูกจูงใจให้กระทำการใด เขาจะต้อง
 พิจารณาก่อนว่า ความสามารถและความพยายามของเขา จะทำให้ได้ผลตามที่พึงปรารถนาหรือไม่หรือ
 อาจกล่าวสั้นๆหนึ่งได้ว่า การจูงใจให้ทำงานเป็นความคาดหวังที่ยึดถือของแต่ละบุคคล ทฤษฎีความ
 คาดหวังมีส่วนประกอบ 3 ประการ คือ

1) การประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อโอกาสที่จะได้รับความสำเร็จใน
 อาชีพในอนาคต โดยแต่ละบุคคลจะมีความคาดหวังว่า ถ้าใช้ความสามารถโดยมีเครื่องมือที่ทรัพยากร
 ช่วยในการปฏิบัติงานแล้ว จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และถ้ามีการใช้ความอดุสาหะเพิ่ม

มากขึ้น จะได้ผลผลิตที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่ถ้าไม่เป็นไปตามที่คาดหวังแล้วจะมีผลทำให้ท้อใจ และเกิดความเบื่อหน่าย

2) การประเมินผลของงานกับระบบค่าตอบแทน โดยคาดว่า หากทำงานไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีผลงานปรากฏแล้ว ย่อมได้รับผลตอบแทนเป็นรางวัล ซึ่งถ้าเป็นไปตามความคาดหวังแล้วก็จะจะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานต่อไป แต่ถ้าผลงานที่ดีเด่นของเขาถูกมองข้าม ไม่ได้รับเอาใจใส่จากผู้บริหารแล้ว จะทำให้แรงจูงใจในการทำงานของเขาตกต่ำลงไปเกิดความท้อถอยในการปฏิบัติงาน

3) คุณค่าของผลตอบแทนที่ได้รับ เนื่องจากผลตอบแทนที่ได้รับอาจจะไม่ได้เป็นที่พึงพอใจทัดเทียมกัน บางคนอาจจะคาดหวังผลตอบแทนเฉพาะอย่าง ไม่ต้องการอย่างอื่น แต่แต่ละคนจะให้คุณค่าของความพอใจตามผลรับที่ได้แตกต่างกัน ถ้าได้รับผลตอบแทนตามที่ต้องการก็จะให้คุณค่าเป็นบวก แต่ถ้าไม่เป็นไปตามต้องการก็จะให้คุณค่าเป็นลบ แต่ถ้ามีความรู้สึกเฉย ๆ คุณค่าผลตอบแทนจะเป็นศูนย์

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

คำว่า “ความคิดเห็น” (opinion) ได้มีนักวิชาการให้คำนิยามไว้ต่าง ๆ กัน เช่น

เอนเกล และ เซลล์กรูบ (Engle and Shellgrove 1969. p. 36) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็น คือ การแสดงออกด้านเจตคติที่ออกมาเป็นคำพูด เป็นการสรุปหรือการลงความคิดเห็นโดยอาศัยพินิจความรู้ที่มีอยู่

เบส (Best 1977. p. 20) กล่าวว่า ความคิดเห็น คือ การแสดงออกทางด้านความเชื่อ และความรู้สึกของแต่ละบุคคลโดยการพูด

ซอร์ และ แจ็ค (Shaw and Jack 1967. p. 152) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกซึ่งการตัดสินใจจากการประเมินค่า (Evaluation Judgment) หรือ ทิศนะ (Point of view) เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ และความคิดเห็นย่อมได้รับอิทธิพลของทัศนคติ

มอร์แกน และ คิง (Morgan and King 1971. p. 95) กล่าวว่า ความคิดเห็น คือการยอมรับคำพูดที่เกิดขึ้นโดยทัศนคติ

วัตรภู อาจหาญ (25420. หน้า 8) ความคิดเห็น เป็นการแสดงออกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีผลมาจากความเชื่อ ความคิดและทัศนคติ ซึ่งต้องอาศัยพินิจความรู้ ประสบการณ์และพฤติกรรมระหว่างบุคคล เป็นเครื่องช่วยในการพิจารณาก่อนที่จะตัดสินใจแสดงออกมา การลงความเห็นอาจจะเป็นไปได้ในลักษณะเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย ซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่ และปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นต่าง ๆ นั้น ประกอบขึ้นด้วยสิ่งสำคัญ ๆ คือ ความรู้ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม

เสกสรร วัฒนพงษ์ (2542. หน้า 141) สรุปไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกถึงความเชื่อ ทิศนะ การวินิจฉัย การพิจารณาหรือการประเมินผลอย่างมีรูปแบบ โดยได้รับอิทธิพลมาจากทัศนคติและข้อเท็จจริง ความรู้ที่มีอยู่ของผู้แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องใด เรื่องหนึ่ง ซึ่งขึ้นอยู่กับ

สถานการณ์และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ การแสดงความคิดเห็นอาจจะแสดงออกโดยการพูดหรือการเขียนก็ได้

พรนิภา ยันนาคี ชูติมา ศิริจันทร์ ธันต์ชัย นพแก้ว และบวร บัวขาว (2546. หน้า 142) สรุปได้ว่า ความคิดเห็น เป็นสภาพความรู้สึกที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในเวลาใด เวลาหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากความรู้ การรับรู้ ประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับมา โดยบุคคลนั้นอาจจะแสดงออกมาทางใดทางหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการพูด ลักษณะท่าทาง หรือไม่แสดงออกเลยก็ได้จากแนวความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นดังกล่าวสรุปได้ว่า ความคิดเห็น เป็นการแสดงออกด้านความรู้สึกของบุคคล ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีพื้นฐานจากส่วนประกอบต่าง ๆ ได้แก่ความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม

การจัดการเรียนการสอน

สุบันโณ จินารงค์ (2548. หน้า 11) กล่าวว่า การสอนนั้นเป็นการปะทะสัมพันธ์กันระหว่างผู้สอน ผู้เรียน และสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่ผู้สอนจัดให้แก่ผู้เรียนในอันที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดเอาไว้ในจุดมุ่งหมาย และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนนั้นก็มิได้หมายความว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านสติปัญญาเท่านั้น หากจะต้องรวมความถึงการเปลี่ยนแปลงในความคิด การเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่ที่เรียกว่าลักษณะนิสัยตลอดไปจนถึงการเปลี่ยนแปลงกระบวนทางจิตวิทยาภายใน เช่น ความมั่นคงทางอารมณ์ ทักษะคิด ที่มีต่อตนเองและผู้อื่นด้วย และนอกจากนั้นการสอนควรจะเป็นกระบวนการในการร่วมมือกันแสวงหาความรู้ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาด้วย

กนกรส วงษ์เล็ก (2551 หน้า 8) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนคือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ทั้งนี้ เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การให้นักเรียน นักศึกษารู้จักนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชาและอาชีพนั้น เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป เป็นการสอนภาคทฤษฎีที่มุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้พื้นฐานเพื่อใช้แก้ปัญหาการปฏิบัติงาน และการสอนภาคปฏิบัติที่มุ่งให้ผู้เรียนฝึกทักษะวิชาชีพ ทั้งนี้ กิจการได้แบ่งองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน ออกเป็นหลายองค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่ ครูผู้สอน นักเรียนหรือผู้เรียน สิ่งการสอนหรือหลักสูตร และสิ่งแวดล้อมการเรียน

สมพบ อุทประโคน (2544. หน้า 10) กล่าวว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ลักษณะและเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ที่สถาบันหรือสถานศึกษาได้จัดให้มีขึ้นในสถาบันหรือสถานศึกษานั้น ๆ ในการศึกษาครั้งนี้ จำแนกกระบวนการจัดการเรียนการสอน เป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรเนื้อหาวิชา ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

ทิตนา แคมมณี (2545. หน้า 223-230 อ้างอิงจาก Gangne. 1985) ได้เสนอรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) ว่าเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งช่วยให้

ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่าง ๆ ซึ่งเนื้อหาสาระอาจจะอยู่ในรูปของข้อมูล ข้อเท็จจริง มโนทัศน์ หรือความคิดรวบยอด ซึ่งมีหลายรูปแบบแต่ขอแนะนำเสนอในบทนี้เพียง 3 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนมโนทัศน์

ก. ทฤษฎี หลักการ แนวคิด ดังนี้

ทิสนา แชมมณี (2545. หน้า 178 อ้างอิงจาก Joyce & Weil. 1996) จอยส์และวิลส์ ได้พัฒนารูปแบบนี้ขึ้นโดยใช้แนวคิดของบรุนเนอร์ กู๊ดนาว และออสติน เกี่ยวกับการเรียนรู้มโนทัศน์ที่ว่า การเรียนรู้มโนทัศน์ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น สามารถทำได้โดยการค้นหาคุณสมบัติเฉพาะที่สำคัญของสิ่งนั้น เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่ใช่และไม่ใช้สิ่งนั้นออกจากกัน

ข. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มโนทัศน์ของเนื้อหาสาระต่าง ๆ อย่างเข้าใจและสามารถให้คำนิยามของมโนทัศน์นั้นได้ด้วยตนเอง

ค. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

ขั้นที่ 1 ผู้สอนเตรียมข้อมูลสำหรับให้ผู้เรียนฝึกหัดจำแนก

1) ผู้สอนเตรียมข้อมูล 2 ชุด ชุดหนึ่งเป็นตัวอย่างของมโนทัศน์ที่ต้องการสอน อีกชุดหนึ่งไม่ใช่ตัวอย่างของมโนทัศน์ที่ต้องการสอน

2) ในการเลือกตัวอย่างข้อมูล 2 ชุดข้างต้น ผู้สอนจะต้องเลือกหาตัวอย่างที่มีจำนวนมากพอที่จะครอบคลุมลักษณะของมโนทัศน์ที่ต้องการนั้น

3) ถ้ามโนทัศน์ที่ต้องการสอนเป็นเรื่องยากหรือซับซ้อนหรือเป็นนามธรรม อาจใช้วิธีการยกเป็นตัวอย่างเรื่องสั้น ๆ ที่ผู้สอนแต่งขึ้นเองนำเสนอแก่ผู้เรียน

4) ผู้สอนเตรียมสื่อการสอนที่เหมาะสมจะใช้ประกอบนำเสนอตัวอย่างมโนทัศน์เพื่อแสดงให้เห็นลักษณะต่าง ๆ ของมโนทัศน์ที่ต้องการสอนอย่างชัดเจน

ขั้นที่ 2 ผู้สอนอธิบายกติกาในการเรียนให้ผู้เรียนรู้และเข้าใจตรงกัน

ผู้สอนชี้แจงวิธีการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจก่อนเริ่มกิจกรรมโดยอาจสาธิตวิธีการและลองให้ผู้เรียนลองทำตามที่ผู้สอนบอกจนกระทั่งผู้เรียนเกิดความเข้าใจพอสมควร

ขั้นที่ 3 ผู้สอนเสนอข้อมูลตัวอย่างของมโนทัศน์ที่ต้องการสอน และข้อมูลที่ไม่ใช่ตัวอย่างของมโนทัศน์ที่ต้องการสอน การนำเสนอข้อมูลตัวอย่างนี้ทำได้หลายแบบแต่ละแบบมีจุดเด่นจุดด้อยดังต่อไปนี้

1) นำเสนอข้อมูลที่เป็นตัวอย่างของสิ่งที่จะสอนทีละข้อมูลจนหมดทั้งชุด โดยบอกให้ผู้เรียนรู้ว่าเป็นตัวอย่างของสิ่งที่จะสอนแล้วตามด้วยการนำเสนอข้อมูลที่ไม่ใช่ตัวอย่างของสิ่งที่จะสอนแต่ละข้อมูล จนครบหมดทั้งชุดเช่นกัน โดยบอกให้ผู้เรียนรู้ว่าตัวอย่างชุดหลังนี้ไม่ใช่ชุดที่จะสอน ผู้เรียนต้องสังเกตตัวอย่างทั้ง 2 ชุด และคิดหาคุณสมบัติที่ร่วมและคุณสมบัติที่แตกต่างกัน เทคนิควิธีนี้ช่วยให้ผู้เรียนสร้างมโนทัศน์ได้เร็ว แต่ใช้กระบวนการคิดน้อย

2) เสนอข้อมูลที่ใช่และไม่ใช่ตัวอย่างของสิ่งที่จะสอนสลับกันไปจนครบ เทคนิควิธีนี้ช่วยสร้างมโนทัศน์ได้ช้ากว่าเทคนิคแรก แต่ได้ใช้กระบวนการคิดมากกว่า

3) เสนอข้อมูลที่ใช่และไม่ใช่ตัวอย่างของสิ่งที่จะสอนทีละ 1 ข้อมูล แล้วเสนอข้อมูลที่เหลือทั้งหมดทีละข้อมูลโดยให้ผู้เรียนตอบว่าข้อมูลแต่ละข้อมูลที่เหลือนั้นใช่หรือไม่ใช่ ข้อมูลที่จะสอน เมื่อผู้เรียนตอบ ผู้สอนจะเฉลยว่าผู้เรียนตอบถูกหรือผิด วิธีนี้ผู้เรียนจะได้ใช้กระบวนการคิดในการทดสอบสมมติฐานของตนไปที่ละขั้นตอน

4) เสนอข้อมูลที่ใช่และไม่ใช่ตัวอย่างของสิ่งที่จะสอนทีละ 1 ข้อมูล แล้วให้ผู้เรียนช่วยกันยกตัวอย่างข้อมูลที่ผู้เรียนคิดว่าใช่ตัวอย่างของสิ่งที่จะสอน โดยผู้สอนจะเป็นผู้ตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ วิธีนี้ผู้เรียนจะมีโอกาสคิดมากขึ้น

ขั้นที่ 4 ให้ผู้เรียนบอกคุณสมบัติเฉพาะของสิ่งที่ต้องการสอน

จากกิจกรรมที่ผ่านมาในขั้นต้น ๆ ผู้เรียนจะต้องพยายามหาคุณสมบัติเฉพาะตัวของตัวอย่างที่ใช่และไม่ใช่สิ่งที่ผู้สอนต้องการสอน และทดสอบคำตอบของตน หากคำตอบของตนผิด ผู้เรียนก็จะต้องหาคำตอบใหม่ ซึ่งก็หมายความว่าต้องเปลี่ยนสมมติฐานที่เป็นฐานของคำตอบเดิม ซึ่งก็จะมาจากคุณสมบัติเฉพาะของสิ่งนั้นนั่นเอง

ขั้นที่ 5 ให้ผู้เรียนสรุปและให้คำจำกัดความของสิ่งที่ต้องการสอน

เมื่อผู้เรียนได้รายการของคุณสมบัติเฉพาะของสิ่งที่ต้องการสอนแล้ว ผู้สอนให้ผู้เรียนช่วยกันเรียบเรียงให้เป็นคำนิยามหรือจำกัดความ

ขั้นที่ 6 ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายร่วมกันถึงวิธีการที่ผู้เรียนใช้ในการแสวงหาคำตอบ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการคิดของตัวเอง

ง. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับเรียนรู้จากแบบ

เนื่องจากผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มโนทัศน์ จากการคิดวิเคราะห์ และตัวอย่างที่หลากหลาย ดังนั้นผลที่ผู้เรียนจะได้รับโดยตรง คือ จะเกิดความเข้าใจในมโนทัศน์นั้น และได้เรียนรู้ทักษะการสร้างมโนทัศน์ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการทำความเข้าใจมโนทัศน์อื่น ๆ ต่อไปได้ รวมทั้งช่วยพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลโดยการอุปนัย (inductive reasoning) อีกด้วย

2. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกานเย (Gagne Instructional Model)

ก. ทฤษฎี หลักการ แนวคิด ดังนี้

ทิตนา แคมมณี (2545. หน้า 225 อ้างอิงจาก Gagne. 1985) ได้พัฒนาทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ (Condition of Learning) ซึ่งมี 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ ทฤษฎีการเรียนรู้และทฤษฎีการจัดการเรียนการสอน ทฤษฎีการเรียนรู้ของกานเยอธิบายว่า ปรากฏการณ์เรียนรู้มีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ

- 1) ผลการเรียนรู้หรือความสามารถด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ ซึ่งมีอยู่ 5 ประเภท คือ
 - ทักษะทางปัญญา (Intellectual skill) ซึ่งประกอบด้วย การจำแนก แยกแยะ การสร้างความคิดรวบยอด การสร้างกฎ การสร้างกระบวนการหรือกฎขั้นสูง

- กลวิธีในการเรียนรู้ (Cognitive strategy)
- ภาษาหรือคำพูด (verbal information)
- ทักษะการเคลื่อนไหว (motor skills)
- เจตคติ (attitude)

2) กระบวนการเรียนรู้และจดจำของมนุษย์ มนุษย์มีกระบวนการจัดกระทำข้อมูลในสมอง ซึ่งมนุษย์จะอาศัยข้อมูลที่สะสมไว้มามากพิจารณาเลือกจัดกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และในขณะที่กระบวนการจัดกระทำข้อมูลภายในสมองกำลังเกิดขึ้น เหตุการณ์ภายนอกร่างกายมนุษย์มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมหรือการยับยั้งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายในได้ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอน กานเยจึงได้เสนอแนะว่า ควรมีการจัดสภาพการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการเรียนรู้แต่ละประเภท ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ภายในสมอง โดยการจัดสภาพภายนอกให้เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ภายในของผู้เรียน

ข. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ ได้อย่างดี รวดเร็ว และสามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้นาน

ค. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบกานเย ประกอบด้วยการดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอนรวม 9 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การกระตุ้นและดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เป็นการช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับสิ่งเร้า หรือสิ่งที่จะเรียนรู้ได้ดี

ขั้นที่ 2 การแจ้งวัตถุประสงค์ของบทเรียนให้ผู้เรียนทราบ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้รับรู้ความคาดหวัง

ขั้นที่ 3 การกระตุ้นให้ระลึกถึงความรู้เดิมเป็นการช่วยให้ผู้เรียนดึงข้อมูลเดิมที่อยู่ในหน่วยความจำระยะยาวให้มาอยู่ในหน่วยความจำเพื่อใช้งาน (working memory) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

ขั้นที่ 4 การนำเสนอสิ่งเร้าหรือเนื้อหาสาระใหม่ ผู้สอนควรจัดสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเห็นลักษณะสำคัญของสิ่งเร้านั้นอย่างชัดเจน เพื่อความสะดวกในการเลือกรับรู้ของผู้เรียน

ขั้นที่ 5 การให้แนวการเรียนรู้ หรือการจัดระบบข้อมูลให้มีความหมาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจกับสาระที่เรียนได้ง่ายและเร็วขึ้น

ขั้นที่ 6 การกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความสามารถ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือสาระที่เรียน ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงสาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

ขั้นที่ 7 การให้ข้อมูลป้อนกลับ เป็นการให้การเสริมแรงแก่ผู้เรียน และข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับผู้เรียน

ขั้นที่ 8 การประเมินผลการแสดงออกของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนทราบว่าตนเองสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้มากน้อยเพียงใด

ขั้นที่ 9 การส่งเสริมการคงทนและการถ่ายโอนการเรียนรู้ โดยการให้โอกาสผู้เรียนได้มีการฝึกฝนอย่างพอเพียงและในสถานการณ์ที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้น และสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่สถานการณ์อื่น ๆ ได้

ง. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ

เนื่องจากการเรียนการสอนตามรูปแบบนี้ จัดขึ้นให้ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และจดจำของมนุษย์ ดังนั้น ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้สาระที่นำเสนอได้อย่างดี รวดเร็วและจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้นาน นอกจากนี้ผู้เรียนยังได้เพิ่มพูนทักษะในการจัดระบบข้อมูลสร้างความหมายของข้อมูลรวมทั้งการแสดงความสามารถของตนด้วย

3. รูปแบบการเรียนการสอนเน้นความจำ (memory model)

ก. ทฤษฎี หลักการ แนวคิด ดังนี้

ทิตานา แชมมณี (2545. หน้า 209-231 อ้างอิงจาก Joyce & Weil. 1996) จอยส์และวิลส์ ได้พัฒนาขึ้นโดยอาศัยหลัก 6 ประการเกี่ยวกับ

1) การตระหนักรู้ (awareness) ซึ่งกล่าวว่าการที่บุคคลจะจดจำสิ่งใดได้ดีนั้นจะต้องเริ่มจากการรับรู้สิ่งนั้น หรือการสังเกตสิ่งนั้นอย่างตั้งใจ และ

2) การเชื่อมโยง (association) กับสิ่งที่รู้แล้วหรือจำได้

3) ระบบการเชื่อมโยง (link system) คือระบบในการเชื่อมความคิดหลายความคิดเข้าด้วยกันในลักษณะที่ความคิดหนึ่งจะไปกระตุ้นให้จำอีกความคิดหนึ่งได้

4) การเชื่อมโยงที่น่าขบขัน (ridiculous association) การเชื่อมโยงที่จะช่วยให้บุคคลจดจำได้ดีนั้น มักจะเป็นสิ่งที่แปลกไปจากปกติธรรมดา การเชื่อมโยงในลักษณะที่แปลก เป็นไปไม่ได้ ขวนให้ขบขัน มักจะประทับในความทรงจำของบุคคลเป็นเวลานาน

5) ระบบการใช้คำทดแทน

6) การใช้คำสำคัญ (key word) ได้แก่ การใช้คำ อักษรหรือพยางค์เพียงตัวเดียว เพื่อช่วยกระตุ้นให้จำสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกันได้

ข. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

รูปแบบนี้มีวัตถุประสงค์ช่วยให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาสาระที่เรียนรู้ได้ดีและได้นาน และได้เรียนรู้กลวิธีการจำ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้สาระอื่น ๆ ได้อีก

ค. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

ในการเรียนการสอนสาระใด ๆ ผู้สอนสามารถช่วยให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาสาระนั้นได้ดีและนานโดยการดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 การสังเกตหรือศึกษาสาระอย่างตั้งใจ

ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนตระหนักรู้ในสาระที่เรียน โดยการใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่นให้อ่านเอกสารแล้วขีดเส้นใต้คำ/ประเด็นที่สำคัญให้ตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน ให้หาคำตอบของคำถามต่าง ๆ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 การสร้างความเชื่อมโยง

เมื่อผู้เรียนได้ศึกษาสาระที่ต้องเรียนรู้แล้วให้ผู้เรียนเชื่อมโยงเนื้อหาส่วนต่าง ๆ ที่ต้องการจดจำกับสิ่งที่ตนคุ้นเคย เช่น กับคำ ภาพ หรือความคิดต่าง ๆ (ตัวอย่างเช่น เด็กจำไม่ได้ว่าค่ายบางระจัน อยู่จังหวัดอะไร จึงโยงความคิดว่า ชาวบ้านบางระจันเป็นคนกล้าหาญ สัตว์ที่ถือว่าเก่งกล้าคือสิงห์โต บางระจันจึงอยู่ที่จังหวัดสิงห์บุรี) หรือให้หาหรือคิดคำสำคัญที่ไม่คุ้นหรือยากด้วยคำภาพ หรือความหมายอื่น ๆ หรือการใช้การเชื่อมโยงความคิดเข้าด้วยกัน

ขั้นที่ 3 การใช้จินตนาการเพื่อให้อุดมการณ์ได้ดีขึ้น ให้ผู้เรียนใช้เทคนิคการเชื่อมโยงสาระต่าง ๆ ให้เห็นเป็นภาพที่น่าขบขัน เกินความเป็นจริง

ขั้นที่ 4 การใช้เทคนิคต่าง ๆ ที่ทำไว้ข้างต้นในการทบทวนความรู้และเนื้อหาสาระต่าง ๆ จนกระทั่งจดจำได้

ง. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ

การเรียนโดยใช้เทคนิคช่วยความจำต่าง ๆ ของรูปแบบ นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่เรียนได้ดีและได้นานแล้ว ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้กลวิธีการจำ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้สาระอื่นๆ ได้อีกมาก

การเรียนการสอนเน้นความจำ (memory model)

ก. ทฤษฎี หลักการ แนวคิด ดังนี้

ทิสนา แคมมณี (2545. หน้า 229 อ้างอิงจาก Joyce & Weil. 1996) จอยส์และวิลส์ ได้พัฒนาขึ้นโดยอาศัยหลัก 6 ประการเกี่ยวกับ

1) การตระหนักรู้ (awareness) ซึ่งกล่าวว่าการที่บุคคลจะจดจำสิ่งใดได้ดีนั้น จะต้องเริ่มจากการรับรู้สิ่งนั้น หรือการสังเกตสิ่งนั้นอย่างตั้งใจ

2) การเชื่อมโยง (association) กับสิ่งที่รู้แล้วหรือจำได้

3) ระบบการเชื่อมโยง (link system) คือระบบในการเชื่อมความคิดหลายความคิดเข้าด้วยกันในลักษณะที่ความคิดหนึ่งจะไปกระตุ้นให้จำอีกความคิดหนึ่งได้

4) การเชื่อมโยงที่น่าขบขัน (ridiculous association) การเชื่อมโยงที่จะช่วยให้บุคคลจดจำได้ดีนั้น มักจะเป็นสิ่งที่แปลกไปจากปกติธรรมดา การเชื่อมโยงในลักษณะที่แปลกเป็นไปไม่ได้ ชวนให้ขบขัน มักจะประทับในความทรงจำของบุคคลเป็นเวลานาน

5) ระบบการใช้คำทดแทน

6) การใช้คำสำคัญ (key word) ได้แก่ การใช้คำ อักษรหรือพยางค์เพียงตัวเดียว เพื่อช่วยกระตุ้นให้จำสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกันได้

ข. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

รูปแบบนี้มีวัตถุประสงค์ช่วยให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาสาระที่เรียนรู้ได้ดีและได้นาน และได้เรียนรู้กลวิธีการจำ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้สาระอื่น ๆ ได้อีก

ค. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

ในการเรียนการสอนสาระใด ๆ ผู้สอนสามารถช่วยให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาสาระนั้นได้ดีและนานโดยการดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 การสังเกตหรือศึกษาสาระอย่างตั้งใจให้ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนตระหนักรู้ในสาระที่เรียน โดยการใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น ให้อ่านเอกสารแล้วขีดเส้นใต้คำ/ประเด็นที่สำคัญให้ตั้งคำถามจากเรื่องที่ย่าน ให้หาคำตอบของคำถามต่าง ๆ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 การสร้างความเชื่อมโยง เมื่อผู้เรียนได้ศึกษาสาระที่ต้องเรียนรู้แล้ว ให้ผู้เรียนเชื่อมโยงเนื้อหาส่วนต่าง ๆ ที่ต้องการจดจำกับสิ่งที่ตนคุ้นเคย เช่น กับคำ ภาพ หรือความคิดต่าง ๆ (ตัวอย่างเช่น เด็กจำไม่ได้ว่าค่ายบางระจัน อยู่จังหวัดอะไร จึงโยงความคิดว่า ชาวบ้านบางระจันเป็นคนกล้าหาญ สัตว์ที่ถือว่าเก่งกล้าคือสิงห์โต บางระจันจึงอยู่ที่จังหวัดสิงห์บุรี) หรือให้หาหรือคิดคำสำคัญที่ไม่คุ้นหรือยากด้วยคำ ภาพ หรือความหมายอื่น ๆ หรือการใช้การเชื่อมโยงความคิดเข้าด้วยกัน

ขั้นที่ 3 การใช้จินตนาการเพื่อให้จดจำสาระได้ดีขึ้น ให้ผู้เรียนใช้เทคนิคการเชื่อมโยงสาระต่าง ๆ ให้เห็นเป็นภาพที่น่าขบขัน เกินความเป็นจริง

ขั้นที่ 4 การใช้เทคนิคต่าง ๆ ที่ทำไว้ข้างต้นในการทบทวนความรู้และเนื้อหาสาระต่าง ๆ จนกระทั่งจดจำได้

ง. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ

การเรียนโดยใช้เทคนิคช่วยความจำต่าง ๆ ของรูปแบบ นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่เรียนได้ดีและได้นานแล้ว ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้กลวิธีการจำ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้สาระอื่น ๆ ได้อีกมาก

วิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

วิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ถูกบรรจุเป็นวิชาบังคับอยู่ในหลักสูตรนิติศาสตร์ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ซึ่งวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ประกอบด้วยกฎหมายอันต้องศึกษาที่เกี่ยวข้องไว้มากมาย ซึ่งประกอบไปด้วย ศึกษากฎหมายเกี่ยวกับศึกษาแนวคิด ลักษณะทั่วไป และที่มาของกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง การใช้และการตีความกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง การบริการสาธารณะ การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ระบบกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ของไทย ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การมหาชน สิทธิระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐ ศาลปกครอง และกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเรียนรู้โดยใช้เทคนิคช่วยความจำต่าง ๆ ของรูปแบบ นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่เรียนได้ดีและได้นานแล้ว ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้กลวิธีการจำ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้สาระอื่น ๆ ได้อีกมาก

ฉัตรชัย พงษ์ลิขิตพัฒน์ (2548) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอน สถาบันการบินพลเรือน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในสถาบันการบินพลเรือน จำนวนนักเรียน 272 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน สถาบันการบินพลเรือนอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ส่วนการเปรียบเทียบในด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และหลักสูตรการเรียนไม่มีความแตกต่างในกระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดวงนิสา เสี่ยวทอง (2551) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความพึงพอใจในการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักวิชาการใช้โปรแกรมตารางงานของนักศึกษาแผนกคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยการอาชีพตากใบ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลสนามสำหรับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักศึกษาแผนกคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยการอาชีพตากใบ ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2551 จำนวน 54 คน ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจในการเรียนการสอนวิชาการใช้โปรแกรมตารางงานของนักศึกษาแผนกคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยการอาชีพตากใบ ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2551 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมาก ยกเว้นการทบทวนความรู้ด้วยตนเอง พึงพอใจในระดับปานกลาง และแนวทางในการแก้ไขพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น ครู-อาจารย์ ควรส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ ความอิสระทางด้านความคิดในการทำงาน การสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง การลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเอง การมีปฏิสัมพันธ์กับครูผู้สอน การทบทวนความรู้ด้วยตนเอง ความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการใช้โปรแกรม ทักษะการใช้โปรแกรม และความสามารถในการนำโปรแกรมไปใช้ในงาน

สุวิทย์ สว่างโรจน์ (2546) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความพึงพอใจในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาของนักศึกษา สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชายและหญิง จำนวน 600 คน ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ในทัศนะของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา ในด้านของกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านบุคลิกลักษณะอาจารย์ผู้สอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ในทัศนะของนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิง สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา ในแต่ละด้าน คือ ด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านบุคลิกลักษณะอาจารย์ผู้สอน และด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ไม่แตกต่างกัน

ปรีชา หมั่นคง (2547) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความพึงพอใจของนิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปริญญาทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของนิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปริญญาทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับ

บัณฑิตศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้านห้าด้านคือ ด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอน และกิจกรรมการเรียน การสอน ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน และด้าน คุณลักษณะของอาจารย์ จำแนกตามตัวแปรเพศระดับการศึกษา แผนหลักสูตรที่ศึกษา สถานภาพ ทางการศึกษา สถานภาพการทำงานพื้นฐานทางการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปริญญาทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปี การศึกษา 2546 จำนวน 286 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบ มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 66 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test) ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นิสิตบัณฑิตศึกษา มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตบัณฑิตศึกษามีความพอใจต่อการจัดการเรียนการ สอนด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการ สอน และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านคุณลักษณะของอาจารย์ นิสิตบัณฑิตศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

อุสาห์ ศุภรพันธ์ มณีรัตน์ ภัทรจินดา และปิยนุช บุญเพิ่ม (2547) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความพึงพอใจต่อวิธีการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 ในวิชาการพยาบาลสูติ ศาสตร์ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 40 คน จากนักศึกษา จำนวน 175 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามปลายเปิดและแนวทางการสนทนา กลุ่ม การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การบันทึกแถบเสียงและการจดบันทึกการสนทากลุ่มย่อยจำนวน 3 กลุ่ม จนได้ข้อมูลอ้อมตัว การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาสรุปได้ว่านักศึกษา ส่วนใหญ่พอใจในวิธีการจัดการเรียนการสอนในวิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ที่ได้ดำเนินการ ส่วนความ ต้องการการจัดการเรียนการสอนที่นักศึกษาพึงประสงค์เพิ่มเติมมีดังนี้

1. นักศึกษาต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น
2. ต้องการอาจารย์ที่กระตุ้นให้เกิดการคิดและโต้ตอบขณะสอน หรือช่วยให้เกิดการ เรียนรู้ดีขึ้น
3. ต้องการประเมินผลการเรียนด้วยตนเองจากแบบทดสอบ ซึ่งจะช่วยให้รู้ถึงจุดเน้นของ เนื้อหาวิชา
4. ต้องการสื่อการสอนที่มองเห็นภาพชัดเจน จับต้องได้มาช่วยในการเรียนรู้
5. ต้องการกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย
6. ต้องการเห็นสถานการณ์จริงของแผนกสูติกรรมทุกแผนกก่อนเรียนทฤษฎี
7. ต้องการฝึกปฏิบัติการในห้องปฏิบัติการพยาบาล และดูสถานการณ์จริงซ้ำก่อนขึ้น ฝึกปฏิบัติ
8. ต้องการการยอมรับจากผู้รับบริการและผู้ร่วมวิชาชีพด้วยวิธีการหลีกเลี่ยงการตำหนิ ต่อหน้าผู้รับบริการหรือผู้ร่วมวิชาชีพ

9. ต้องการกำลังใจ ความมั่นใจ และความเชื่อมั่นจากอาจารย์ผู้สอน

นวรรัตน์ วิทยาคม (2550) ศึกษาเกี่ยวกับ การศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของ นักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน โปรแกรมวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

หมู่บ้านจอมบึง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย นักศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปีที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2/2550 โปรแกรมวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ จำนวน 162 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ โดยผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักศึกษาวิชาคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านผู้เรียน นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษาชายและหญิง มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน ทั้ง 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน นักศึกษาภาคปกติ และภาคพิเศษ (กศ.พช.) มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 มีความพึงพอใจแตกต่างกับนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 และ 4 ใน ด้านเนื้อหาหลักสูตร โดยนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 มีความพึงพอใจแตกต่างกับนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4 สูงกว่า นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 และ 2 นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 และ 2 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน ในด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน และนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 และ 4 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน ในด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน โดยนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 มีความพึงพอใจแตกต่างกับนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4 สูงกว่า นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 และ 2 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

วิภาวรรณ สิงห์พริ้ง และคณะ (2549) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในการเตรียมพร้อมต่อการสอนวิชาบรรยายที่ระดับมาก ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนและคุณลักษณะผู้สอนที่ระดับปานกลาง ความพึงพอใจต่อวิชาปฏิบัติการของวิชาพื้นฐานที่ระดับมาก และนักศึกษาให้ความเห็นเรื่องความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชาพื้นฐานคณะวิทยาศาสตร์กับเนื้อหาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ระดับปานกลาง

วิจิต สุรัตน์เรืองชัย และคณะ (2548) รายงานวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพาการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน ปัญหาการจัดการเรียนการสอน และความต้องการในการพัฒนาการเรียนการสอนของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา ตามความคิดเห็นของคณาจารย์และนิสิตโดยจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา ได้แก่ กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิจัยดำเนินการวิจัยใช้การสำรวจข้อมูลและการสนทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจข้อมูล ได้แก่ คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 300 คน ได้จากการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยบูรพา ประจำปีการศึกษา 2546 จำนวน 2,000 คนได้จากการสุ่มแบบสัดส่วน (Quota Sampling) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำ Focus Group ได้แก่คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยบูรพา 45 คน และนิสิตระดับปริญญาตรีภาคปกติของมหาวิทยาลัยบูรพา 45 คน ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา คณาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีการจัดทำประมวลการสอนครบทุกวิชา ใช้วิธีสอนแบบบรรยายมากที่สุดพฤติกรรมการสอนของคณาจารย์อยู่ในระดับดีมากรับผิดชอบคาบการสอนครบถ้วน มีการใช้สื่อการสอน

สม่ำเสมอ วัดและประเมินผลโดยเน้นเนื้อหาวิชาและกระบวนการเรียนรู้ มีการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นว่า วิธีสอนที่คณาจารย์ใช้มากที่สุดได้แก่ การสอนแบบบรรยาย พฤติกรรมการสอนของคณาจารย์อยู่ในระดับดีปานกลาง พฤติกรรมการสอนที่คณาจารย์ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การมอบหมายให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมีการใช้สื่อการสอนสม่ำเสมอ และมีการวัดประเมินผลการเรียนโดยเน้นการวัดเนื้อหาวิชาและกระบวนการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบมากที่สุด

2. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา คณาจารย์มีความคิดเห็นว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่พบมากที่สุด ได้แก่ ไม่มีเวลาเตรียมการสอนเนื่องจากภาระงานสอนและงานอื่น ๆ มากเกินไป นิสิตไม่มีความพร้อม ขาดความมุ่งมั่นในการเรียน ขาดความรับผิดชอบ ขาดความอดทน ขาดระเบียบวินัยไม่กล้าแสดงออก ไม่ตรงต่อเวลา พื้นฐานไม่ดี อุปกรณ์การสอนประจำห้องเรียนไม่เพียงพอจำนวนนิสิตในชั้นเรียนมากเกินไป ทำให้การวัดและประเมินผลทำได้ยาก และไม่มีเวลาปรับปรุงการสอนเนื่องจากภาระงานสอนมากส่วนนิสิตมีความคิดเห็นว่า ปัญหาการดำเนินการสอนที่พบมากที่สุด ได้แก่ อาจารย์ขาดเทคนิคการสอน ขาดกิจกรรมการปฏิบัติ เน้นการบรรยายมากเกินไป อธิบายไม่ชัดเจน การใช้แผ่นโปร่งใสของอาจารย์ตัวหนังสือเล็กมองไม่ค่อยเห็นเปลี่ยนแผ่นโปร่งใสเร็วเกินไป เครื่องฉายไม่มีคุณภาพ ไม่มีการวัดและประเมินผลเป็นระยะวัดและประเมินผลความจำมากกว่าการนำไปใช้และข้อสอบยากเกินไป

3. ความต้องการพัฒนาการเรียนการสอนของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา คณาจารย์ต้องการได้รับการพัฒนาตนเองในด้านการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด ในเรื่องต่อไปนี้เป็นรูปแบบและเทคนิคการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้วิธีการอบรมเชิงปฏิบัติการช่วงเวลา 3-5 วัน ณ สถานที่ภายในมหาวิทยาลัยบูรพา ส่วนนิสิตต้องการให้คณาจารย์เตรียมการสอนล่วงหน้าและเข้าสอนให้ตรงเวลา สอนให้สนุกสนาน ไม่น่าเบื่อหน่าย ใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย น่าสนใจ วัดและประเมินผลเป็นระยะสม่ำเสมอเพื่อพัฒนานิสิต และปรับปรุงเนื้อหาวิชาที่สอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ธีรวัฒน์ กำเนิดศิริ และคณะ (2550) รายงานวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักศึกษาในใบปฏิบัติการกระบวนการวิชาพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ (954140) ในสาขาวิชาการจัดการสมัยใหม่และเทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงสำรวจในชั้นเรียนคือ เพื่อหาความพึงพอใจในใบปฏิบัติงานของกระบวนการวิชาพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ (954140) เพื่อศึกษาจุดอ่อน จุดแข็ง ความทันสมัย และเพื่อศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับใบงานและความต้องการของนักศึกษาต่อไป ปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา ได้แก่ นักศึกษาปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนกระบวนการวิชาพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ (954140) วิทยาลัยศิลปะสื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ทั้งหมดจำนวน 134 คน แยกเป็นนักศึกษาภาคปกติ 98 คน และภาคพิเศษ 36 คน เครื่องมือการรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามแต่ละใบงาน จำนวน 9 ชุด ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การนับความถี่ ร้อยละ การนับค่าเฉลี่ยและหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ในภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจมากต่อใบปฏิบัติงานทุกใบ โดยนักศึกษามีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อใบปฏิบัติงานที่ 4 โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อใช้ในการจัดการ

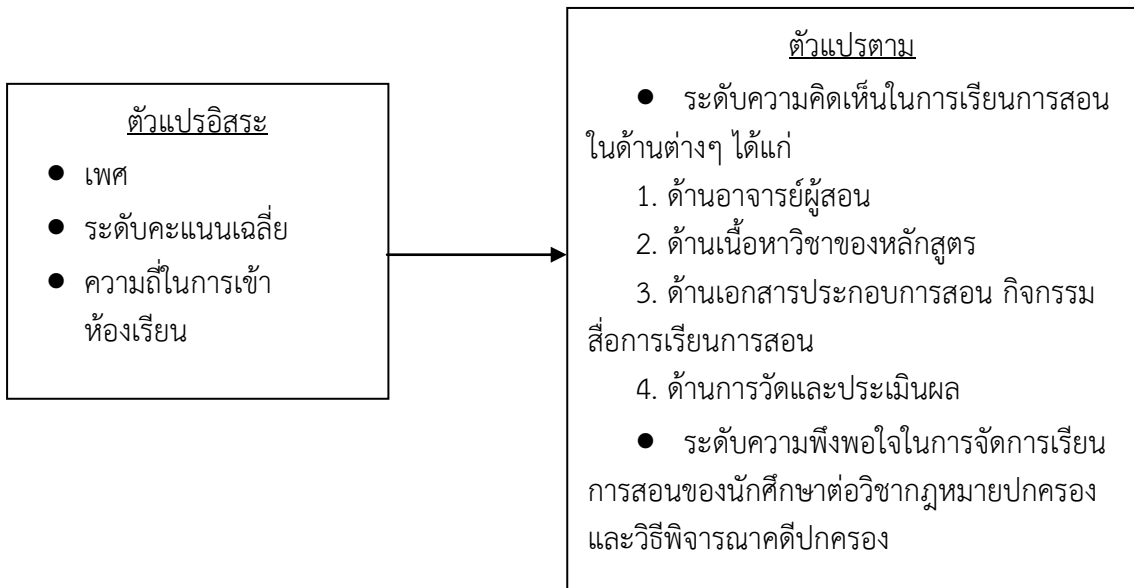
เอกสารและใบปฏิบัติงานที่ 7 โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อนำเสนองานสูงที่สุด ในส่วนของใบปฏิบัติงานที่ 1 ระบบปฏิบัติการ Dos ที่ใช้ทั่วไปในงานอุตสาหกรรมมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำที่สุดในใบปฏิบัติงานทั้ง 9 ใบ ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคู่ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพศหญิงมีแนวโน้มจะมีความพึงพอใจต่อใบปฏิบัติงานที่ 1 2 และ 3 มากกว่าเพศชาย นักศึกษาภาคปกติมีแนวโน้มจะมีความพึงพอใจต่อใบปฏิบัติงานที่ 8 มากกว่านักศึกษาภาคพิเศษ นักศึกษาที่ยังไม่มีงานทำมีแนวโน้มจะมีความพึงพอใจต่อใบงานที่ 4 มากกว่านักศึกษาที่มีงานทำแล้ว

ชัยกมล สิงห์คุณ (2551) รายงานวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 14 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นต่อการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 14 2) ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 14 3) เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการของโรงเรียนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 4) เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 5) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นต่อการศึกษาเล่าเรียนกับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการบริหารจัดการโรงเรียนโดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย แบบสอบถามจากประชากรจำนวน 258 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test และสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการศึกษเล่าเรียนของนักเรียนด้านการมาเรียน การเข้าห้องเรียน ด้านกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ ด้านการใช้ห้องสมุดในการค้นคว้า และด้านการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีความเห็นด้วยมากทุกด้าน
2. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการโรงเรียน ด้านปรัชญาและแนวนโยบาย ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารกิจการนักเรียน ด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารอาคารสถานที่และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน
3. นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการศึกษเล่าเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 14 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ระดับความคิดเห็นของนักเรียนต่อการศึกษเล่าเรียนมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการโรงเรียนในระดับต่ำถึงค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าเรื่องความพึงพอใจและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ประจำปีการศึกษา 1/2555 มีกรอบความคิดในการศึกษาค้นคว้าดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย